UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED TRI-WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF PRITCHARD AVENUE AND McGREGOR STREET IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year $4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, зінкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня міститься в Українськім Робітничім Домі, на розі вулиць Прічард і МекҐреґор, у Вінніпеґу, Ман.

Передплата на рік $4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

ДВОЄ РОКОВИН.

Вінніпеґське робітництво святкувало в неділю, 11. листопада двоє великих роковин: по полудні святкувало воно в Стренд театрі 11-ті роковини Жовтневої революції, а вечером в Укр. Роб. Домі святкувало і 11-ті роковини Жовтневої революції й 6-ті роковини смерти українських революціонерів: Степана Мельничука, Петра Шеремети й Івана Цепка.

В Стренд театрі виступили ряд промовців з рамени Комуністичної Партії Канади та грала Дівоча Мандолінова Орхестра ЦВК ТУРФДім, а в Укр. Роб. Домі свято відкрили спільним співом II. ґрупа мандолінової орхестри й хор, які відспівали кілька гарних революційних пісень.

Як в день, так і вечером святкування пройшло врочисто. Промовців публика слухала із святочним настроєм. Надто великий здвиг народу був в Укр. Роб. Домі. Ми певні, що як би ще одна була така велика саля, то й вона була-б заповнена тим народом, що вернув того вечера з під дверей Укр. Роб. Дому. Хоч концерт-мітінґ мав початися пів до 9-ої години, то проте двері Укр. Роб. Дому прийшлося замкнути пів до осьмої й самий концерт почати в 8-ій годині. Довгими рядами верталися люди домів зпід дверей Укр. Роб. Дому. Бо не хватило у нему місця.

По скінченню кількох точок концертової програми — почався формальний мітінґ. Відкриваючи мітінґ, т. Шатульський проголосив, що нинішній мітінґ присвячений не тільки цим двом великим роковинам, але що на нему т. Іван Навізівський дасть звіт із своєї подорожі до Західної України для розподілу фондів допомоги жертвам повені. В палкій півгодинній промові т. Шатульський зробив підсумки тому, що дала Жовтнева революція працюючим Радянського Союзу й цілого світа, та вказавши на її значіння, перейшов до революційних подій в Галичині 1922 року. Жовтнева революція вже дала народові Західної України найкращих революціонерів: Мельничука, Шеремету, Цепка й тисячі инших, що нині завзято борються за визвіл працюючих Західної України з кіґтів польської шляхти, чеської буржуазії й румунських бояр. Ті новітні галицькі революціонери, новітні червоні стрільці, діти Жовтня, вернуться зза Збруча й задрожить ще перед ними Варшава.

Потім голова покликав на сцену тов. Навізівського, як промовця, а т. Ірчана, як секретаря і т. Навізівський почав оповідати про Буковину й Галичину, про те, як він ділив допомогу. Майже пів до дванацятої години тягнувся мітінґ без перерви. Були люди, що, бажаючи захопити місце, прийшли в 6-ій годині, а в 7-ій саля була вже заповнена. Чотири з половиною годин висиділи люди — пильно прислухаючись до кожного слова промовця. І перед ними малювалися рідні картини, такі далекі й близькі, такі забутінезабутні, бідні, зрабовані і своїми й чужими, але через це ще дорощі.

"Може зробимо перерву на кілька хвилин? — запитав голова десь пів до одинацятої години. — "Ні, була відповідь людей". І так безперервно до пів до дванацятої години. Це був незабутній вечір для тих, що були на цему концерт-мітінґу. Про те, що оповідав т. І. Навізівський того вечера, буде подано в слідуючих числах "Укр. Роб. Вістей". Але на нашу думку цего мало. Треба, щоб те саме почули ще таки з уст самого т. Навізівського ті сотки українських робітників у Вінніпеґу, для яких того вечера не стало місця в Укр. Роб. Домі. Тому при найблищій нагоді Комітет Допомоги Жертвам Повені повинен ще зарядити хоч одно масове віче на ту саму тему.

В ГАЛИЧИНІ ЛЛЄТЬСЯ КРОВ.

Минулого літа аж до самої осени багато українських сіл в Галичині були охоплені страйками. Українська селянська біднота доведена репресіями і податками рабівничої господарки влади й дідичів до крайности. Вона, не дивлячись на страшні переслідування, виходить на страйки і в найтящих умовинах геройськи бореться за своє існування. Сільсько-господарські робітники в цих страйках виказали надсподівану витревалість і завзятість, приносили тяжкі жертви, але страйки майже кожного разу вигравали. В селі Деби в часі страйку поліція, стріляючи в страйкерів, поранила кілька селян-зарібників.

В селі Гребеннім, равського повіту, поліція також стріляла в страйкуючих селян, поранивши кількох. Поліція била страйкуючих прикладами, тягала за волосся, потім почала масово арештувати, відправляючи арештованих до Львова в тюрму. В селі Гребеннім заведено воєнний стан і закватеровано кавалерію та більші відділи поліції. Військо грабує селян, знущається над ними, вимагаючи великих контрибуцій.

Як доносять останні вісти, репресії з села зараз перекинено до міста. У Львові відбулася збройна боротьба між українськими студентами й польською поліцією, в часі якої прийшло до великого пролиття крові. Годі щось певного сказати на основі коротеньких телеґрафічних звідомлень, що наспіли через Берлін та Данціґ — в кожному-ж разі сталося у Львові те, чого можна сподіватися кожної хвилини в дефензивних обставинах Польщі! У Львові прийшло до кровавої боротьби між українською університетською молодю і польською поліцією.

Боротьба проти соціяльного й національного гнету на українських землях під Польщею не тільки не втихає, але зростає, набирає гостріших форм. Гнет польської шляхти у всіх ділянках громадського життя стає не під силу працюючим масам, та всім, в кого залишилося ще хоч тріпки людської гідности. Одночасно-ж як бачимо з документу петлюрівця, Андрія Лівицького, що ми його вмістили в передминулому числі "Укр. Роб. Вістей" укр. галицька буржуазія, яка гуртується в УНДО, добиває угоди з Пілсудським, творить з польською шляхтою один фронт проти працюючих Радянської України, допомагаючи шляхті ще міцніше затискати петлю на шиї українського трудового населення Західної України. Не дурно національна українська студентська молодь дійшла до того, що б'є по морді-редакторів "Діла" у їхній власній редакції.

При кінці цего року треба сподіватися в Галичині нових сутичок, головно по селах, які свідомо підготовляє українське попівство. Згідно з польським законом, поміщики й попи повинні були продати селянам всю надвижку землі понад ту норму, яку їм визначив закон. Якщо до кінця року не буде цего зроблено, то влада забере церковні землі й сама продасть чи розпарцелює, розуміється, не українським селянам продасть польська влада ці церковні землі, але своїм кольоністам. Та хіба-ж це має щось обходити попів, епископів чи й самого митрополита Шептицького? Для них український селянин таке-ж саме бидло, як і для польського дідича. Ось польська шляхта, підготовляючи десяті роковини існування польської держави, запросила до ювілейного комітету митрополита Шептицького. І він приняв, не відмовився. Отже український митрополит бере участь в ювілейному комітеті святкування десятих роковин існування Польщі, Дмитро Левицький, голова УНДО, добиває угоди з Пілсудським, а поліція зброєю розправляється з українськими селянами й студентами.

Такий то "єдиний національний фронт". Не національний, але соціяльний, клясовий фронт повинні будувати в Галичині і всюди українські працюючі маси проти своїх гнобителів. Так званий "єдиний національний фронт" запровадив Галичину в кіґті польського одноголового хижацького орла. А клясовий фронт визволив трудящих Радянської України з кіґтів царського двохголового орла.

"ПРОФЕСОР СОЦІОЛЬОҐІЇ" МАНДРИК ВТІК ВІД ДЕБАТИ.

Шаповалівський вчений боявся стати до дебати з робітником, втік з місцевости, нікого не повідомивши.

Втік "професор" Мандрик. І то втік з невеличкого фармерського місточка в Алберті — з Мондейр. Зібралися вечером люди — місцеві й позамісцеві, чекали до 8-ої години під народним домом, щоб почути дебату між "професором соціольоґії" Мандриком і товаришом Гнатюком, чекали — не дочекалися, бо "професор" накивав пятами й навіть невідомо куди. Хоч би не загнався на Юкон до білих медведів... Бо вони ще про Мандрикову соціольоґію й не чули, то й не зрозуміють його.

Та ми роскажемо, як це сталося.

Обїзджаючи західню Канаду та поширюючи ріжні брехні про працюючих, а головно про Радянську Україну, приїхав "професор соціольоґії" й до Мондейр і виголосив лекцію в неділю, 4. листопада в місцевім народнім домі. "Професор", сподіючись певно, що між фармерами та мешканцями такого малого містечка не найдеться когось, що міг би йому перечити — дав собі волю. Присутних на лекції було небагато, а це також піддало духа професорові. І почав він гаратати Радянську Україну. Три годині говорив. Голова мітінґу Багрій, порадившись з "професором", заявив, що з огляду на пізну пору позволяється присутнім поставити не більше, як чотири запитання. З питаннями зголосилося трох. Поставивши питання, т. Гнатюк заявив, що такий обмежений час є невистарчаючий для вияснення всіх тих справ, що їх тут наговорив "професор", а тому він викликає Мандрика на публичну дебату.

Покрутився "професор", пошептався з головою і згодився на дебату з т. Гнатюком, але в народному домі, а не в робітничо-фармерському. Тов. Гнатюк на це згодився і зараз же було проголошено, що дебата відбудеться на другий день, у 8-ій годині вечером.

На другий день рано тов. Новаковський бачився з Мандриком і Мандрик запевнив його, що вечером буде в народному домі. В полудни тов. Новаковський зателефонув до голови народного дому Багрія и запевнився, що заряд мав засідання й салі на дебату дає. Отже виглядало, що справа полагоджена.

Вечером почали збіратися до народного дому фармері і місцеві мешканці. Прийшли — а дім замкнений і нема кому відчинити, хоч добіґала вже 8 година. Між тими, що чекали був і тов. Гнатюк, але Мандрика не було. Коли запитано членів заряду чому ніхто не відчиняє, то вони сказали, що нічого про дебату не знають, ніхто їм не казав дверей відчиняти і що "професор" Мандрик, нікому нічого не сказавши, виїхав з міста — правдоподібно до Едмонтону. 15 мінут по 8-ій годині тов. Гнатюк звернувся до громади людей, щоб ішли до фармерського дому, а там він пояснить всі ті справи, про які говорив Мандрик. За короткий час будинок був заповнений. Тов. Новаковський відкрив мітінґ, а т. Гнатюк почав промовляти, відповідаючи на всі напади Мандрика, що він їх поробив вчера вечером. Тов. Гнатюк точка за точкою опрокинув всі наклепи Мандрика на Радянську Україну. Присутні вислухали промовця з пильною увагою і на поклик голови склали $18.00 на закупно нової машини для своєї робітничо-фармерської преси, тоді як Мандрикові день перед тим за його три-годинну брехню заледво половину цего склали "на дальшу подорож". Після колекти присутні ставили запитання без ніякого обмеження часу. Віче затягнулося до 12-ої години ночі.

(Тепер дехто сміється, говорячи: "Щоб були не склали на подорож, то може був би не втік і ми були-б почули "дебату".)

Ось яку то штуку вструґнув "професор соціольоґії". Сам згодився на дебату, проголосив це публично і втік. От-такий "герой", а по тхорячому втік, полишаючи вияснювати справу т. Гнатюкові. І тов. Гнатюк вияснив під гучні оплески присутніх. А "будівничий держави" Мандрик втік.

А тепер ще питання до голови народного дому. Пане Багрій, ви-ж самі на вічу запевняли людей, що др. Мандрик побє Гнатюка. Чому-ж він втік? Вже краще було побити Гнатюка, ніж тепер цілий Мондейр і Веґревил сміються з празького соціольоґа.

Оттакі оті безхребетні професори. Розкричаться, налають, набрешуть, а коли їх спіймають за язик — вони тоді на втечу. Такі то ті "професори" й така то їхня соціольоґія. А ви товариші фармері самі бачили наочно, як професори та соціольоґи вас туманять. Ставайте, товариші фармері, членами справжніх робітничо-фармерських орґанізацій, читайте свою пресу — а тоді всі Мандрики вкітатимуть від нас.

Фармер.

Мондейр, Алта.

СВЯТКУВАННЯ ПЕРШИХ РОКОВИН УКР. РОБ. ДОМУ В ТОРОНТО.

В суботу, 27. жовтня і в неділю, 28. жовтня, українське зорґанізоване робітництво при відділі ТУРФДім відсвяткувало свою річницю отворення У.Р.Д. в Торонто. В цих днях саме минув рік, як українське робітництво зайшло перший раз до своєї хати, що воно збудувало своїми власними зусиллями при помочі свідомого робітництва цілої Канади, яке також надсилало свої жертви на збудовання цеї прекрасної робітничої інституції на сході Канади.

Отже в рік отворення цеї робітничої школи, торонтонське зорґанізоване робітництво зійшлося до У.Р.Д. в ці святочні дні, щоби зробити підсумки своєї праці за цілий минулий рік в своїй робітничій хаті, та щоби порадитися, як повести освітньо-культурну працю серед українського робітництва в будуччині.

Програма першого вечера складалася з прекрасних хорових пісень, сольових співів, дуетів та орхестральних музичних творів. Між цим виступали бесідники від всіх орґанізацій, що ґуртуються при У. Р. Д. Програму того свята переводив т. Стефаніцький, який був головою цего святочного концерту. На самому вступі, він пояснив значіння цего свята для українського робітництва в Торонто та переказав розвиток цеї орґанізації в минулому. Опісля виступив хор і відспівав кілька пісень. Радо вітали його оплесками присутні. Опісля виступили промовці з привітами від слідуючих орґанізацій: т. Кобзей від ґрупи Компартії, т. Чоповик від Ліґи Комуністичної Молоді і т-ка Чорній від Секції Молоді. На половині концертової програми т. Стефаніцький проголосив, що тепер виступить з промовою т. Навізівський, який щойно повернув з Галичини, де розподілював гроші поміж тих, що потерпіли від повені.

Коли т. Навізівський появився на сцені, то на салі рознеслись довготревалі оплески. Перше всего т. Навізівський передав привіт від галицьких селян і робітників та подяку за ті жертви, що українські робітники й фармері в Канаді зложили для своїх братів і сестер в старому краю. Привіт принято гучними оплесками. Дальше т. Навізівський пояснив коротенько про положення наших братів і сестер в старому краю та про те, як польська шляхта знущається над українською працюючою масою. Одинокий свій порятунок укр. селянство і робітництво в Галичині бачить тільки в Рад. Україні, сказав т. Навізівський. Всюди на селах селяне тільки й жиють надією, що прийде той час, коли їм селянин і робітник з вільної Радянської України подасть свою товариську поміч і поможе їм змести з лиця українських земель польсько-шляхетську гієну. На закінчення своєї промови т. Навізівський закликав присутніх і на дальше попирати орґанізацію ТУРФДім, яка є одинокою робітничою орґанізацією, що дбає про освідомлення українського робітництва в Канаді. Також заявив, що про свій побут в Галичині і на Радянській Україні він докладніше говоритиме в неділю вечером, 28. жовтня.

Перед розпочаттям другої половини концерту виступив т. Стефаніцький, який заапелював до присутних, щоби в цю першу річницю зложили по своїм силам жертви на сплату довгу, який ще тяжить на У.Р.Д. в Торонто й тим спиняє нашу освітню працю в орґанізації. На його апель присутні відгукнулись і зложили того вечера готівкою $841.85, а здеклярували $223.00. Опісля мандолінова орхестра відіграла ще кілька музичних творів і на цім закінчився перший вечер свята торонтонського українського робітництва.

Другий день свята, неділя, 28. жовтня.

В неділю рано т. Навізівський мав мітінґ з партійними членами, де переповів свої враження з Галичини і Радянської України. Після його промови слідували ріжні питання, на які товариш відповідав по порядку.

По полудні того дня т. Навізівський промовляв на масовім мітінґу у Вест Торонто.

Вечером відбулося масове віче в У.Р.Д. в Торонто. Головою віча був т. Бойчук, який насамперед покликав т. Кобзея, щоби він прочитав імена жертводавців, які зложили свої жертви на сплату довгу вчера вечером. По перечитанню імен т. Бойчук заапелював ще раз до присутніх, що хто не мав змоги бути присутним в суботу на святі і не жертвував нічого, а бажає прилучитися до цих жертводавців, то може це зробити сьогодні. На його заклик присутні віднеслись щиро і зложили готівкою того вечера $279.50, здеклярували $79.00, подарували зі своїх позичок, що мають зложені на У.Р.Д $85.00 і позички зложено $25. Так, що за цих два вечері довг Українського Робітничого Дому в Торонто зменшився на $1,533.35. Між цим здобуто вісім нових членів. Це є друга відповідь нашим противникам, які стараються перешкодити нам всякими підлими способами. Українське зорґанізоване робітництво вже на стільки свідоме своїх інтересів, що воно не позволить нікому на знищення своїх орґанізаційних здобутків. Українське свідоме робітництво збудувало в Торонто цю прекрасну робітничу інституцію для того, щоби мало де зійтися і кувати свою свідомість і ніяка ворожа сила його не спинить в орґанізаційно-освітній праці, воно дальше буде ломити скалу темноти. Ці два вечері є доказом нашим ворогам, що зорґанізоване робітництво в Торонто віддасть всі свої сили для оборони своєї орґанізації.

Після збірки грошей виступив з промовою т. Навізівський, який в своїй двогодинній промові здав звіт зі своєї поїздки по Галичині. Звіт був дуже цікавий тим, що т. Навізівський говорив майже про кожне село зокрема та пояснював в який спосіб він розподіляв гроші поміж найбідніше селянство, яке потерпіло від повені. В своїй промові він згадав також і про наших патріотів, які також збирали в Канаді гроші на ту ціль, але там їх побратими ці гроші роздавали в формі позичок, а це вже само собою свідчить, що позички не дістав бідняк, а тільки багатій. А як де місцями й роздавали яку мізерну поміч, то тільки давали своїм. Тов. Навізівський роздавав допомогу всім біднякам без ріжниці приналежности до партії та національности. Тов. Навізівський навів, як розділював допомогу епископ Шептицький, який роздавав голодним людям краватки. Це як раз пасує голодному. На всі гроші, які т. Навізівський роздав, він має посвідки з кожного села і це є доказом тим, які через цілий час побуту т. Навізівського в Галичині годували своїх читачів ріжними брехнями і нісенітницями. Це є доказ, що вони завжди брешуть на свідоме робітництво. Але брехня буває тільки до свого часу. Так і тепер робітництво і фармерство переконується ще раз про їхні клевети і тепер чи в четвер відвернеться від них, а прилучиться до орґанізацій свідомого робітництва.

При кінці свойого звіту т. Навізівський розказав докладніше про свої враження з побуту на Радянській Україні, та запевняв, що на случай нападу на Радянський Союз робітники й селяне стануть всі як один до оборони дійсної своєї батьківщини, яку вони вибороли в тяжкій боротьбі. По промові слідували питання, на які т. Навізівський досить обширно відповідав.

Так торонтонське українське робітництво відсвяткувало свою першу річницю отворення У.Р.Д. і взялося до ще активнішої праці на другий рік, взялося до дальшої праці в освідомлюванню себе і своїх дітей та над здобуттям кращого життя для себе і своїх дітей в майбутньому.

Н. Требиш.

"СНЕП ШАТС".

СТОРІНКИ ІСТОРІЇ.

Як то воно переходило на наших очах.

В 1907 році — спроби орґанізування соціялістичної орґанізації серед українських робітників і фармерів в Канаді.

1909 року — вийшло перше число української соціялістичної ґазети—"Робочий Народ".

1914 року — засновано Українську Соціял-Демократичну Партію.

1918 року — засновано Стоваришення Український Робітничий Дім (тепер ТУРФДім).

1919 року — вийшло перше число "Українських Робітничих Вістей".

1920 року — відбувся перший зїзд ТУРФДім (тоді С.У.Р.Д.).

1922 року — вийшло перше число журналу — "Голос Праці".

1922 року — відбувся третий зїзд ТУРФДім, на якім основано Жіночу Секцію.

1923 року — вийшло перше число журналу — "Голос Робітниці" — орґану Жінсекції.

1924 року — відбувся пятий зїзд ТУРФДім, на якім основано Спілку Української Робітничої Молоді (СУРМ).

1924 року — вийшло перше число журналу "Робітниця", орґану Жіночої Секції ТУРФДім.

1925 року — перша конвенція Робітничого Запомогового Товариства.

1925 року — шестий зїзд ТУРФДім, на якім принято домініяльну інкорпорацію цеї орґанізації.

1925 року — вийшло перше число фармерської ґазети — "Фармерське Життя".

1926 року — семий зїзд ТУРФДім та основання на нім Секції Молоді.

1927 року — вийшло перше число журналу "Світ Молоді", орґану Секції Молоді ТУРФДім.

1928 року — відбувся девятий зїзд ТУРФДім, на якім ухвалено купити потрібні машини для друковання нашої преси.

1928 року — обходження десятої річниці заснування Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім.

1928 року — українське робітництво і фармерство Канади зібрало 26,000 доларів на допомогу своїм братам і сестрам потерпівшим від повені на Західній Україні.

1928 року — відбувся провінціональний зїзд в Торонто, на якім ухвалено резолюцію про конечність закупна відповідних машин для успішнішого розвитку та видавання нашої преси.

1928 року — Головний Заряд Робітничого Запомогового Товариства закупив землю і два гарних будинки на приют для сиротів, старців, калік і нездібних до праці.

1928 року... Дальше не знаю.

Хіба треба написати ось так:

1928 року — українське робітництво і фармерство Канади і Злучених Держав докладе всіх своїх сил, щоби зібрати достаточну суму грошей на закупно нової друкарської машини на видавання "Українських Робітничих Вістей", "Фармерського Життя", "Робітниці", "Світу Молоді" та ріжних наукових книжок.

1929 року — наша преса повинна друкуватися вже на нових машинах і того-же самого року "Українські Робітничі Вісти" повинні виходити кожного дня, "Фармерське Життя" два рази в тиждень, "Робітниця" один раз в тиждень, а "Світ Молоді" два рази на місяць.

Це треба конечно перевести в життя!

Драпака.